

EUCPN 14. Eszköztár Sorozat

Közösség-orientált rendészet a mai Európai Unióban

Összefoglaló

Ez az eszköztár az Európai Bűnmegelőzési Hálózat (European Crime Prevention Network, EUCPN)/az Európai Unió Bűnüldözési Képzési Ügynöksége (European Union Agency for Law Enforcement Training, CEPOL) közös kiadványa, ami eltér a többi közösségorientált irányelvtől (COP). Bemutat egy **sor új**, az EU tagállamokban a COP terén **bevált gyakorlatot**. Az eszköztár célja, hogy **támogassa** az irányelvek megalkotóit és alkalmazóit, különös tekintettel a **rendőrkapitányokra és a rendőri szervezetek felső vezetésére**, abban, hogy sikeres COP-stratégiákat dolgozhassanak ki. A COP stratégiai megközelítésének fontosságát kiemelten hangsúlyozzák a témakör szakértői. A COP európai szintű alkalmazását az EUCPN elnökeként **Ausztria kezdeményezte** a Bécsi Eljárás keretében, illetve az EU Tanács elnökeként, bemutatva a témát a Belső Biztonságra Vonatkozó Operatív Együttműködéssel Foglalkozó Állandó Bizottság és a Bel- és Igazságügyi Tanács részére.

A COP minden EU tagállam számára releváns, és azt **széles körben alkalmazzák az EU térségében**, bár helyenként eltérő mértékben és formában. Bár a COP fejlődik, pozitív eredményeket mutat mind a polgárok, mind a rendőrség esetében, **meghatározása továbbra is kihívást jelent**. A koncepció hírhedt a többszörös, néha egymásnak ellentmondó definícióiról. Ez **európai kontextusban** nézve különösen igaz, mivel a COP-t különféle módokon vezették be az EU tagállamaiban. A kihívás leküzdése érdekében megvizsgáltuk a **Unity-t**, egy a COP-vel kapcsolatos Horizon 2020-as projektet, amelyben hasonló problémákba ütköztek. A számtalan definíció és különféle megközelítések ellenére a kutatók találtak közös elemeket. Ha ezen elemeket a kutatás többi ténymegállapításának tükrében vizsgáljuk, a Unity olyan keretrendszert alkotott, amellyel egész Európában azonosíthatók és felderíthetők a COP-k. A keretrendszer neve **A COP Hat Alappillére**:

- bizalom és magabiztosság építése,
- felelősségre vonhatóság,
- információmegosztás és kommunikáció,
- a helyi igények kezelése,
- együttműködés,
- bűnmegelőzés.

A jelenlegi irodalom elemzésén, valamint a témakör szakértőivel folytatott mélyreható beszélgetéseket követően azonosítottuk a **COP sikeres bevezetésének fontos tényezőit**. Tudományos elemzéseket és gyakorlati tapasztalatokat felhasználva egyértelmű, és könnyen megérthető irányelveket hoztunk létre a **10 fő alapelv** formájában.

1. A COP a **nagyobb kormányzati rendszer beépített alkotóeleme**. A rendőri szervezet nem elszigetelve működik, hanem egy nagyobb keretrendszer részeként, és a felügyeletet végző kormányzat többfajta támogatásától függ. Ezért fontos, hogy a politikusok és az irányelvek megalkotói megértsék a COP-t, kommunikálják azt, felvértezzék a rendőri szervezeteket a sikeres alkalmazáshoz szükséges erőforrásokkal, és felhatalmazást adjanak más állami intézményeknek a COP megközelítésben történő részvételre.
2. A COP **elkötelezettség**. Ez az elkötelezettség változást feltételez a vezetési stílusban, csökkentve a rendőri szubkultúra változással szembeni ellenállását, és felhívva a figyelmet, milyen körülmények között dolgoznak a rendőrök. Ha nem fogadja el a teljes rendőri szervezet a COP megközelítést, az mindössze kiegészítő eleme lehet a reaktív rendőri gyakorlatnak, amely nem fogja hozni az elvárt eredményeket. A COP-ra a hatékonyabb munkavégzés módjaként kell tekinteni, mind idő, mind energiabefektetés terén, nem a rendőri erő plusz feladataként.
3. A COP **kvalitatív mérést** igényel. Egyre nagyobb a közösségre támaszkodó eredmények elfogadottsága, például a közösség biztonsága, a félelemérzet és a szolgálat hívása terén. A kvalitatív kritériumokat kell bevezetni az eredmények, például a polgári elégedettség és polgári együttműködés, valamint a közösségi projektek fenntarthatósága tekintetében, és ezeket kell előtérbe helyezni a kvantitatív kritériumokkal szemben. Azon rendőrök esetén, akik hajlandók új képességeket elsajátítani, érdemes ösztönzőket, például előléptetési lehetőségeket kilátásba helyezni, és eredményeiket hivatalosan is el kell ismerni.
4. A **COP projekteknek** létezik egy **új, technológián alapuló generációja** is. A kutatások hangsúlyozzák az ilyen ICT eszközök használatát, amelyek elősegítik, de nem helyettesítik a kommunikációt és interakciót. Ezenfelül azt is figyelembe kell venni, hogy az ilyen eszközök használatának elsődleges célja javítani a rendőrök és a polgárok közti kommunikációt és interakciót, nem az információgyűjtés.
5. A rendőri erőket **megfelelő képzésben kell részesíteni**, hogy a COP működjön. A CEPOL a képzést és az oktatást két külön fogalomként kezeli. A COP sikere inkább függ az érintett rendőrök oktatásától, mint a képzettségi szintjüktől. Ezt szem előtt tartva öt célcsoportot azonosítottunk, akiknek képzésre vagy oktatásra van szükségük: a kormányzat, a rendőri vezetők, a COP tisztviselők, az közrendőrök és a közösségek.

6. A COP-t mindig **helyben kell beágyazni** és alkalmazni, a helyi viszonyokat és társadalmi környezetet alapul véve. A kutatások azt mutatják, hogy a társadalmi kontextus jelentős hatással vannak a rendőri gyakorlatok jelentésére, értelmezésére és alkalmazására. Azon területeken, ahol a bizalmatlanság a régmúlt időkben gyökerezik, a bizalom helyreállításához évtizedekre lehet szükség. Ezért a COP-t úgy kell kezelni, mint a rendőri erőből rendőri szolgálattá alakulás folyamatának része, amelyben a rendőrség a közösségért, a közösségben működik.
7. A rendőri **jelenlét**, valamint a rendőrök **ismertsége** a COP fontos tényezője. Nagyon fontos kellő időt szánni arra, hogy a közösség megismerje a rendőröket, és a rendőrök is megismerjék, hogyan működik a közösség. A rendőrség és a polgárok egymással kapcsolatos élményei létfontosságúak a kapcsolat minőségét tekintve.
8. A rendőrségnek **meg kell ismernie a helyi igényeket, és kezelnie kell azokat**. A problémamegoldó megközelítés, amelynek célja, hogy rendszerszinten csökkentse a bűnesetek számát és növelje a biztonságot, a COP fontos része. A helyi igények megismeréséhez fontos elkerülni az egyoldalú nézőpontot a közösség problémáit érintő információgyűjtés során. A helyi igények kezeléséhez fontos, hogy megállapítsuk, melyek a problémák mögött rejtőző okok, és figyeljük az incidensek ismétlődésének mintáját, és ne az egyedi esetekre koncentráljunk, hanem problémák csoportjaként kezeljük azokat.
9. Az **együttműködésen alapuló biztonság** azt jelenti, ha több résztvevő együtt dolgozik azon, hogy létrehozzák a biztonság közös képét. A polgárokkal a problémamegoldás okán együttműködő rendőrség csökkentheti az észlelhető zavart, továbbá növelheti a rendőrség észlelhető legitimitásába vetett bizalmat. A kormányzati szervek közti együttműködésre szükség van, hiszen egy közösség problémáinak megoldása olyan feladat, amelyhez minden érintett állami ügynökségre szükség van, szoros együttműködésben. Ha a polgári és egyéb résztvevők nagyobb felelősséget vállalnak a biztonságot érintő együttműködő megközelítésben, lehetőséget biztosít arra, hogy a rendőri erők más fontos feladatokra koncentráljanak.
10. A rendőrség és a polgárok közti **kétirányú kommunikációt** ösztönözni kell. A hatékony, megfelelő módú és idejű kommunikáció fontos a COP sikerességéhez. A COP-nek egy sor innovatív megközelítést kell összefognia, hogy még azokhoz a nehezen elérhető célcsoportokhoz is eljusson, akik viszonylag kicsi társadalmi hangsúllyal rendelkeznek. Ezenfelül fontos, hogy a COP érthető nyelvezettel legyen elmagyarázva a polgároknak, kihangsúlyozva a COP közösségi kezdeményezéseit, a polgárok saját szerepét a COP-ban, valamint azt, mire számíthatnak. A kutatások kimutatták, hogy a rendőri tevékenységről jól informált emberek pozitívabb véleménnyel vannak a rendőrségről.

A **COP** koncepciója **számos EU tagállamban gyökeret vert**, de többféle formában, más értelmezés szerint, más elnevezéssel. Jelenleg nincs a COP-nek alapvető, páneurópai megfelelője, egységes európai megközelítése pedig még kevésbé. Lényegében megfelelő erőforrások szükségesek ahhoz, hogy közös **EU elképzelés szülessen a COP-ról**: vagyis kellő idő és erőforrás, hogy megvizsgáljanak minden vonatkozó tudományos publikációt az EU egész területén, bevonják a megfelelő tanácsadókat, és vizsgálják a közösségi távlatokat.

Ezenfelül további erőfeszítéseket kell tenni afelé, hogy **megértsük, és kiaknázzuk az EU-ban rejlő teljes potenciált**, annak tudásbázisát és tapasztalatait a COP-re vonatkozóan. Elsőként javasoljuk, hogy szülessen megegyezés a program EU-n belüli elnevezéséről. Ugyanakkor, bár az EU-ban beszélt számtalan nyelv kulturálisan gazdaggá teszi a közösséget, korlátokat képez az EU-n belüli, már meglévő tapasztalatok megosztása terén. További erőfeszítések szükségesek a releváns anyagok (pl. a releváns tanulmányok és kimutatások összefoglalóinak) lefordítására, hogy az EU-n belül szélesebb körben lehessen az ismereteket megosztani.

Reméljük, hogy a **rendőri szervezetek rendőrfőnökei és felső vezetői**, az irányelvek megalkotói és egyéb alkalmazói fel fogják használni ezt az eszköztárat a sikeres COP-stratégiák kidolgozásához. A politikai és szervezeti részvétel fontos, mivel a COP alkalmazása vagy továbbfejlesztés szerkezeti és kulturális változásokat feltételez a rendőri szervezeten belül.

Végül tárgyalni kell, hogy a COP-nek milyen mértékben van helye a szélesebb körű **Biztonsági Unióban**. Benne rejtőzhet a lehetőség, hogy jelentősen hozzájáruljon a Biztonsági Unióhoz, és ebben a tekintetben is végig kell azt gondolni.